

C-260/24. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2024. április 15.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Administrativen sad Sofia-oblast (Bulgária)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2024. április 15.

Felperes:

LUKOIL Bulgaria EOOD

Alperes:

Komisia za zashtita na konkurentsia

Az alapeljárás tárgya

A „LUKOIL Bulgaria” EOOD (a továbbiakban: LUKOIL Bulgaria) által a Komisia za zashtita na konkurentsiatának (versenyvédelmi bizottság, Bulgária; a továbbiakban: KZK) a Zakon za zashtita na konkurentsia (a verseny védelméről szóló törvény, a továbbiakban: ZZK) 21. cikkének, valamint az EUMSZ 102. cikknek a felperes általi megsértését megállapító és a felperessel szemben bírságot kiszabó 184/16.02.2023. sz. határozatával szemben indított kereset

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Az uniós jog értelmezése az EUMSZ 267. cikk alapján

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 102. cikket, valamint a védelemhez való jog, a jogbiztonság és a bizalomvédelem elvét – az ártatlanság vélelmét is

ideértve –, hogy tiltott árprés (*margin squeeze*) esetén a releváns piacok (azok a piacok, amelyeken a jogsértést elkövették) esetében **két vertikálisan tagolt piacról, nevezetesen az upstream piacról (*upstream market*) és a downstream piacról (*downstream market*) van szó**, és hogy a versenyhatóság **mindkét releváns piac tekintetében egyaránt köteles a jogsértés megállapításakor és a végleges közigazgatási határozat megfogalmazásakor ténymegállapításokat tenni a releváns piacok méretére, piaci szereplőire és e piacok szereplőinek piaci részesedéseire vonatkozóan, ideértve a szerinte erőfölényben lévő vállalkozás megfelelő piaci részesedéseit is?**

2) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 102. cikket a védelemhez való jog, a jogbiztonság és a bizalomvédelem elvével – az ártatlanság véelmét is ideértve – összefüggésben, hogy az **az EUMSZ 102. cikk szerinti eljárás keretében nem teszi lehetővé, hogy olyan termékeket vegyenek figyelembe egy és ugyanazon nemzeti termékpiacon, amelyek sem a keresleti, sem a kínálati oldalon nem helyettesíthetők egymással, ahogyan ezt a KZK a jelen eljárásban tette, amikor a dízelolaj és az A-95H benzín üzemanyagokat egyetlen üzemanyag-termékpiacon vette figyelembe?**

3) Ha figyelembe vehetők egyetlen nemzeti termékpiacon olyan üzemanyagok, amelyek a kínálati és a keresleti oldalon nem helyettesíthetők egymással, akkor megengedhető-e az, hogy e nemzeti piac harmadik fő üzemanyagát, a cseppfolyósított szénhidrogéngázt (LPG), amely a nemzeti piacon a benzinnel azonos piaci részesedéssel rendelkezik, ne vegyék figyelembe az üzemanyag-termékpiacon?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések és a Bíróság ítélkezési gyakorlata

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ), különösen a 102. cikk második bekezdésének b) pontja és a 267. cikk

Az Európai Unió Alapjogi Chartája, különösen a 47. cikk

A Szerződés [101.] és [102.] cikkében meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet, különösen a 3. és 27. cikk

A Bizottság közleménye – Iránymutatás az [EUMSZ 102. cikknek] az erőfölényben lévő vállalkozások versenykorlátozó visszaélő magatartására történő alkalmazásával kapcsolatos bizottsági jogérvényesítési prioritásokról, különösen a 13–15., 75. és 82. pont

1998. november 26-i Bronner ítélet, C-7/97, EU:C:1998:569

A hivatkozott nemzeti jogi rendelkezések

Administrativnoprotsesualen kodeks (a közigazgatási eljárásról szóló törvénykönyv), különösen a 6. és 168. cikk

Zakon za zashtita na konkurencsiata (a verseny védelméről szóló törvény, ZZK), különösen a 8. és 20. cikk, valamint a 21. cikk 2. és 5. pontja

Zakon za aktsizite i danachnite skladove (a jövedéki adóról és az adóraktárakról szóló törvény)

A piacvizsgálat elvégzésének és a vállalkozások érintett piacon fennálló piaci helyzete meghatározásának a KZK 393/21.04.2009. sz. határozatával elfogadott módszertana (a továbbiakban: módszertan)

A tényállás és az eljárás rövid bemutatása

- 1 A KZK-hoz arra irányuló megkeresések érkeztek, hogy állapítsa meg a ZZK 21. cikkének és az EUMSZ 102. cikknek a LUKOIL Bulgaria általi esetleges megsértését; 2021 októberében az „OMV Bulgaria” OOD fordult hozzá a versenytársak piacról történő kiszorítása érdekében a nagykereskedőkkel szemben alkalmazott árpolitika miatt, majd 2022 áprilisában az „Insa Oil” EOOD nyújtott be hozzá panaszt a dízelolaj és a gázolaj értékesítése során alkalmazott felfaló árazás miatt. A KZK egyetlen eljárásban egyesítette a két eljárást.
- 2 A KZK megállapította, hogy a LUKOIL Bulgaria viszonylag magas – a vizsgálati időszak egyes hat hónapos időszakaiban [40-50]% és [50-60]% közötti – piaci részesedéssel Bulgária területén piacvezető az üzemanyagok (motorbenzin és gázolaj/dízelolaj) nagykereskedelmi piacán. Ezenkívül a vizsgálati időszakban a piacon magasak voltak a potenciális versenytársak piacra való belépésének és a meglévő versenytársak terjeszkedésének akadályai. Át lehet ugyan térni más szállítóra, de ez csak a jövőre nézve és csak az ország bizonyos régiói tekintetében képzelhető el. Az ilyen áttérés ezenfelül jelentős többletköltséggel járna a LUKOIL Bulgaria versenytársai és ügyfelei számára.
- 3 A KZK értékelése szerint a LUKOIL Bulgaria üzleti tevékenységét vertikális integráció jellemzi. A LUKOIL vállalatcsoport a teljes üzemanyag-előállítási lánc mentén – az előállítástól a végtermék értékesítéséig – folytatja tevékenységét. Így például a LUKOIL Neftohim Burgas AD rendelkezik Bulgária területén az egyetlen nyersolaj-finomítóval, és egyben az ország legnagyobb gépjárműüzemanyag-előállítója. A LUKOIL Bulgaria ugyanakkor nemcsak nagykereskedőként, hanem az ország egyik legnagyobb benzinkútláncának üzemeltetőjeként is tevékenykedik. A LUKOIL csoport az országban egyedülálló logisztikai, tárolási és szállítási infrastruktúrával rendelkezik stratégiai földrajzi elhelyezkedéssel, amely kivételes versenyelőnyt biztosít a LUKOIL Bulgaria számára az üzemanyag-nagykereskedelem területén, és országos szintű

nagykereskedelmet tesz lehetővé számára rendkívül alacsony szállítási költségek mellett.

- 4 A KZK a 184/16.02.2023. sz. határozatában megállapította, hogy a LUKOIL Bulgaria megsértette a ZZK 21. cikkét és az EUMSZ 102. cikket, mivel visszaélt piaci erőfölényével, és versenytársaival szemben árprést alkalmazott a belföldi üzemanyag-nagykereskedelem területén, amely alkalmas volt arra, hogy megakadályozza, korlátozza vagy torzítsa a szabad versenyt az üzemanyagpiacokon, és sértse a fogyasztók érdekeit.
- 5 A KZK véleménye szerint a LUKOIL Bulgaria két vertikálisan tagolt piac között alkalmazta az árprést: a szabad forgalomba bocsátott üzemanyagok (motorbenzin és gázolaj/dízelolaj) forgalmazásának részpiacán, vagyis a jövedéki adó megfizetését követően (downstream piac), valamint azon üzemanyagok forgalmazásának részpiacán, amelyek tekintetében nem fizették meg a jövedéki adót, és amelyeket adófelfüggesztési eljárás alá vonva forgalmaznak (upstream piac). A downstream piacon az árak alacsonyabbak, mint az upstream piacon, ami negatív árréshez és így árprés (*margin squeeze*) formáját öltő jogsértés fennállásához vezet. A KZK abból indul ki, hogy a LUKOIL Bulgaria erőfölényben van az upstream piacon (azon üzemanyagok nagykereskedelmi piaca, amelyek tekintetében nem fizettek jövedéki adót) és az üzemanyag-nagykereskedelem közös piacán.
- 6 A LUKOIL Bulgaria keresetet indított a KZK határozatával szemben a kérdést előterjesztő bíróság, az Administrativen sad Sofia-oblast (Szófia megyei közigazgatási bíróság, Bulgária) előtt.

Az alapeljárásban részt vevő felek főbb érvei

- 7 A felek között vitatott, hogy milyen módon kell meghatározni a releváns piacot. A következőkben röviden bemutatásra kerülnek a termékek jellemzőivel és sajátosságaival, a piaci szereplőkkel, az árszintekkel, a különálló vállalati struktúrák hiányával és az elvégzett hipotetikus monopolista teszt eredményeivel kapcsolatos észrevételeik.
- 8 A felperes véleménye szerint nem különböztethető meg két különálló vertikális termékpiac az üzemanyag-nagykereskedelmi szegmensben, mivel azok a termékek, amelyeket a nagykereskedelem körében egyrészt adófelfüggesztési eljárás alá vonva, másrészt a jövedéki adó megfizetését követően értékesítenek, minden esetben különleges jellemzőkkel és sajátosságokkal rendelkeznek. Ténylegesen csak egy nagykereskedelmi piac létezik két horizontális részpiaccal: a) a dízelolaj, valamint b) a benzin, a propán-bután (cseppfolyósított szénhidrogéngáz, LPG [Liquefied petroleum gas]) és a metán részpiacával. A piacoknak a jövedéki adóról és az adóraktárakról szóló törvény szerinti adójogi szabályozás alapján történő ilyen felosztása mechanikusan történik. A propán-bután és metán üzemanyagokat is figyelembe lehet venni a termékpiacra tulajdonságaikra, rendeltetésükre és árakra tekintettel, mivel a gépjárműbenzinnel

helyettesíthetők. Ezen üzemanyagoknak a termékpiac meghatározása során történő figyelmen kívül hagyása a LUKOIL Bulgaria piaci részesedésének erőteljes növekedéséhez vezetett, mivel a vállalkozás csak kis mértékben forgalmazza e termékeket nagykereskedelem útján.

- 9 Ezenkívül a reálgazdaságban nem létezik ilyen vertikális szegmentáció. Az előterjesztett bizonyítékokból egyértelműen kitűnik, hogy az ügyfelek bármely tetszőleges hónapban mindkét jövedékiadó-szabályozás keretében vásároltak és vettek át folyékony üzemanyagokat, és hogy a szolgáltatások mindkét esetben azonos feltételek mellett teljesen azonosak voltak, ami megerősíti azt a következtetést, hogy egyetlen, vertikális szegmentáció nélküli piacról van szó.
- 10 A felperes úgy véli, hogy a benzin és a dízelolaj nem helyettesíthető egymással, mivel a dízelüzemű gépjármű nem üzemeltethető benzinnel, és fordítva. Az egyik motortípussal rendelkező gépjármű tulajdonosa nem tud gyorsan és könnyen átállni a másik üzemanyagra, ha az olcsóbb. Ilyen átállás csak akkor lenne lehetséges, ha az adott gépjárművet a másik motortípussal rendelkező gépjárművel váltanák fel, amelyet az olcsóbb üzemanyaggal lehetne megtankolni.
- 11 A KZK ezzel szemben úgy véli, hogy a benzin és a dízelolaj a különböző adószabályozások hatálya alá tartozó üzemanyagokkal folytatott nagykereskedelem területén alkalmazott árképzésre tekintettel egy közös termékpiachoz tartozik, anélkül hogy szükség lenne további szegmentálásra. Még ha a különböző üzemanyagok a végső fogyasztó szempontjából eltérő rendeltetéssel bírnak is, azaz elhatárolhatók, a LUKOIL Bulgaria versenytársai szempontjából, akik nagykereskedőként a LUKOIL Bulgaria ügyfelei is egyben, a két termék egy közös termékpiachoz tartozik, mivel a kereskedők attól függetlenül bevételt érnek el, hogy a két üzemanyag közül melyiket szerzik be elsődlegesen. Ezenkívül mindkét termék azonos rendeltetéssel bír, nevezetesen későbbi viszonteladásra szolgál, és azokat azonos módon forgalmazzák a végső fogyasztóig tartó láncban. A kínálati oldalon a kereslet növekedése esetén az eladó a két termék egyikét kezdheti el kínálni anélkül, hogy további költségei merülnének fel. Ami a keresletet illeti, a nagykereskedők mindkét üzemanyagot azért szerzik be, hogy azokat más kereskedőknek továbbértékesítsék, és őket a kereslet, nem pedig az utóbbiak által értékesített termékek fogyasztása befolyásolja.
- 12 A KZK nem ért egyet a felperes azon álláspontjával, hogy a reálgazdaságban nem tesznek különbséget az üzemanyagok adófelfüggesztési eljárás alá vonva történő értékesítése és a jövedéki adó megfizetését követő értékesítés között. A KZK úgy véli, hogy az adóeljárás és az üzemanyagok (bioösszetevővel és anélkül) eltérő jellemzői az adófelfüggesztési eljárás alá vont üzemanyagok és azon üzemanyagok eltérő funkcionális rendeltetésével is együtt járnak, amelyek tekintetében megfizették a jövedéki adót, és meghatározzák az üzemanyag-nagykereskedelem különböző szintjeinek elhatárolását. Ezen túlmenően az adófelfüggesztési eljárás alá vonás mellett folytatott kereskedelem esetében nem kell megfizetni a jövedéki adót, mivel az e szinten forgalomba

hozott üzemanyagot egy másik adóraktárba történő áthelyezésre, azaz későbbi viszonteladásra, nem pedig közvetlen fogyasztásra szánják. Az üzemanyag ásványolaj, ahhoz nem adták hozzá a jogszabályban előírt bioösszetevőket, és az hosszabb ideig tárolható. A jövedéki adó megfizetését követő értékesítés esetében ellenben az ügyfelek nem adóraktárral rendelkező kereskedők, hanem elsősorban töltőállomások vagy fuvarozási vállalkozások. Ezenkívül a felperes azáltal, hogy adóeljárásonként eltérő árengedményeket, illetve árakat állapít meg, valójában maga is különbséget tesz az üzemanyag-nagykereskedelem különböző szintjei/részipiacai között, mivel az árengedmény a termék árának egyik alkotóelemét képezi, az ár pedig azon tényezők egyike, amelyeket mindenképpen figyelembe kell venni az érintett termékek egymással való helyettesíthetőségének a termékpiac meghatározása keretében történő értékelése során.

- 13 Az autógáz (propán-bután, metán) tekintetében a KZK a határozataiban már megállapította, hogy az a keresleti oldalon a motorbenzin nem teljes körű helyettesítője, és azt ezért nem vette figyelembe a jelen eljárásban. A propán-bután nem földgáz, hanem a kőolaj-feldolgozásból származó kőolajtermék, amely a benzin és a dízelolaj előállításának melléktermékeként keletkezik. Annak előállítása szezonális ingadozásoknak van kitéve, amelyek nem esnek egybe a legfontosabb üzemanyagok keresletével, és így a finomítók bizonyos időszakokban elérik tárolókapacitásuk határát. Ezekben az esetekben választhatnak, hogy vagy megsemmisítik, vagy piaci érték alatt értékesítik az említett terméket. A gépjárművek üzemanyagaként használt propán-bután/metán termékminőségét nem ellenőrzi a Darzhavna agentsia „Metrologichen i tehniczeski nadzor” (állami mérésügyi és műszaki felügyeleti ügynökség, Bulgária), mivel nem létezik arra vonatkozó – a benzinre és a dízelolajra vonatkozóan megfelelő – kötelező minőségi előírás.
- 14 A LUKOIL Bulgaria azzal érvel, hogy az üzemanyag-nagykereskedelmi piac szereplői szempontjából nem lehet különbséget tenni két különálló vertikális termékpiac között az üzemanyag-nagykereskedelem szegmensében. A KZK egyetlen olyan szereplőt sem említ, amely az üzemanyag-nagykereskedelem piacán állítólagosan vertikálisan tagolt két piac egyikén működne, hanem általánosságban a teljes üzemanyag-nagykereskedelmi piac szereplőire utal. Ilyen piac létezik ugyan, az azonban termékek szerint horizontálisan egy dízelolajpiacra és egy benzin-, propán-bután- és metánpiacra tagolódik. E piac szereplői esetében legalább 270 olyan gazdasági szereplőről van szó, amelyek a Zakon za gorivata (az üzemanyagokról szóló törvény) alapján nyilvántartásba vannak véve, és aktívan tevékenykednek. Üzemanyagot kizárólag adófelfüggesztési eljárás alá vonva vagy kizárólag a jövedéki adó megfizetését követően vásárló kereskedők nincsenek jelen ezen a piacon.
- 15 A KZK ezzel szemben arra hivatkozik, hogy a szóban forgó áruk/szolgáltatások egymással való helyettesíthetőségét nem a releváns piac szereplőinek száma határozza meg, a kereskedők azon adójogi szabályozás szerinti számát és típusát is ideértve, amelynek keretében az adott üzemanyagot forgalmazzák. A KZK nem tett konkrét különbséget a két részpiac – adófelfüggesztési eljárás alá vonva vagy

a jövedéki adó megfizetését követően – szereplői között, mivel ugyanaz a vállalkozás gyakran az üzemanyag-forgalmazás több szintjén is tevékenykedik, amit a felperes is megerősít kifogásaiban. A KZK csak azokat a vállalkozásokat azonosította az adott piac szereplőiként, amelyek első belföldi forgalmazásra szánt üzemanyagokat szállítanak, mivel ugyanazon üzemanyag-mennyiségek minden egyes további forgalmazása torzítaná a piacon forgalmazott mennyiségekre vonatkozó számadatokat. Pontosan ezen az első szinten helyezkednek el a nagykereskedők, akik a legnagyobb mennyiségű üzemanyagot kínálják, és akiktől függ a lánc további résztvevői részére történő üzemanyag-értékesítések volumene.

- 16 A felperes úgy véli, hogy az üzemanyag-nagykereskedelmi piac árszintje miatt nem tehető különbség két különböző vertikális termékpiac között az üzemanyag-nagykereskedelem szegmensében (az adófelfüggesztési eljárás alá vonva történő értékesítések elhatárolása a jövedéki adó megfizetését követő értékesítésektől). Az üzemanyag-nagykereskedelmi piac 30 szereplőjétől kapott válaszokból kiderül, hogy egyikük sem differenciálja az árakat aszerint, hogy az értékesített termékek tekintetében sor került-e a jövedéki adó megfizetésére. A gazdaságban más alapon történő árdifferenciálások figyelhetők meg: mennyiségi árengedményeken és előlegfizetés miatti kedvezményeken (ezen eszközökkel a LUKOIL Bulgaria is él), kiválasztott ügyfelek számára biztosított kedvezményes árakon stb. alapulók, de sohasem azon alapulók, hogy az áruk tekintetében sor került-e a jövedéki adó megfizetésére.
- 17 A KZK véleménye szerint az adófelfüggesztési eljárás alá vont üzemanyagok és azon üzemanyagok, amelyek tekintetében megfizették a jövedéki adót, az ár szempontjából sem helyettesíthetők egymással, mivel az adófelfüggesztési eljárás alá vont üzemanyagok azon üzemanyagokkal ellentétben, amelyek tekintetében megfizették a jövedéki adót, és amelyek bioösszetevőket tartalmaznak, valamint amelyeket végső fogyasztásra szánnak, általában ásványolajok, azaz nem tartalmaznak bioösszetevőket, és nem tartoznak a jövedéki adó hatálya alá, tehát nem fogyasztásra készek. A jövedékiadó-mértékek jelentős szintje és a bioösszetevő-tartalom miatt a jövedéki adó megfizetését követően értékesített üzemanyagok jóval drágábbak, mint az adófelfüggesztési eljárás alá vonva tárolt üzemanyagok. Ezt követően a KZK nem azt állítja, hogy a két releváns részpiac termékeivel egy és ugyanazon áron kereskednek, hanem azt, hogy az alapterméknek, vagyis az ásványolaj-üzemanyagoknak az értékesítés mindkét esetében – az adófelfüggesztési eljárás alá vonva történő értékesítés és a jövedéki adó megfizetését követő értékesítés esetében is – azonos ára van. A LUKOIL Bulgariától adófelfüggesztési eljárás alá vonva beszerzett üzemanyag viszonteladásakor a nagykereskedőknek nincs lehetőségük nyereségszerzésre, mivel gyakorlatilag nulla árengedményt kapnak a LUKOIL Bulgariától, és az üzemanyag árát a jövedéki adó megfizetését követően a következő képlet szerint kell meghatározniuk: a LUKOIL Bulgaria által alkalmazott ár plusz felár. A felárnak kell fedeznie a szállítással és a bioösszetevők hozzáadásával kapcsolatos költségeiket, azokat a gazdasági és adminisztratív költségeket stb. is ideértve, amelyek az üzemanyagok jövedéki adó megfizetését követő értékesítése esetén nem merülnek fel, mivel azokat már tartalmazzák a LUKOIL Bulgaria eladási

árai. Ha a nagykereskedők adófelfüggesztési eljárás alá vonva vásárolják meg az ásványolaj-üzemanyagot a LUKOIL Bulgariától, nincs lehetőségük az üzemanyagra adott árengedményt a jövedéki adó megfizetését követően igénybe venni, ami versenyképtelenné teszi őket a LUKOIL Bulgariával szemben az üzemanyag jövedéki adó megfizetését követő értékesítésének részpiacán, mivel áraiknak azokat a fent említett további költségeket is tartalmazniuk kell, amelyeket korábban a LUKOIL Bulgaria által nyújtott mennyiségi árengedmény fedezett. A KZK ezért megállapítja, hogy a LUKOIL Bulgaria ezzel a politikával árprést alkalmaz azon ügyfeleivel szemben, akik ugyanakkor versenyben állnak vele a jövedéki adó megfizetését követően értékesített üzemanyagok nagykereskedelmének részpiacán. A gazdasági elvek szerint ez a jövőben ahhoz vezetne, hogy e nagykereskedők csökkentenék piaci részesedésüket a LUKOIL Bulgaria részesedésének növelése javára, mivel az elszenvedett veszteségek miatt nagy valószínűséggel beszüntetnék tevékenységüket.

- 18 A LUKOIL Bulgaria úgy véli, hogy mivel e két piac egyikén sem léteznek olyan eltérő vállalati struktúrák mint értékesítési egységek, amelyek létezését a KZK feltételezi, nem különböztethető meg két különböző vertikális termékpiac az üzemanyag-nagykereskedelem szegmensében. A megkérdezett kereskedők – köztük a LUKOIL Bulgaria – valamennyi nagykereskedelmi ügyletét ugyanazok a csapatok, ugyanazokon az értékesítési helyeken, ugyanazokkal az alkalmazottakkal stb. bonyolítják le. A valamely meghatározott piacon történő értékesítéshez kapcsolódó gazdasági infrastruktúra hiánya azt jelenti, hogy nem létezik ilyen piac, mivel az értékesítés ebben a szegmensben/ezekben a szegmensekben egy nagyobb piachoz, a jelen esetben az üzemanyag-nagykereskedelmi piachoz tartozik.
- 19 A ZKK kiegészítő rendelkezései 15. pontjának a) alpontjában szereplő fogalom meghatározás és a módszertan 2.3.1. pontja alapján a KZK számára egyértelmű, hogy az adófelfüggesztési eljárás alá vonva történő, illetve a jövedéki adó megfizetését követő forgalmazáshoz kapcsolódó eltérő vállalati struktúrák/nagykereskedelmi egységek fennállása vagy hiánya nem tartozik azon bizonyítékfajták közé, amelyek relevánsak két termék egymással való helyettesíthetősége kérdésének az irántuk való kereslet szempontjából történő értékelése tekintetében. Ezenkívül az adófelfüggesztési eljárás alá vonva és a jövedéki adó megfizetését követően értékesített üzemanyagok – a fent kifejtetteknek megfelelően – sem jellemzőik, sem rendeltetésük vagy áruk szempontjából nem helyettesíthetők egymással.
- 20 A LUKOIL Bulgaria véleménye szerint a hipotetikus monopolista teszt (SSNIP) eredményei megcáfolják a KZK azon feltevését, hogy két különálló vertikális termékpiac létezik, nevezetesen a jövedéki adó megfizetését követő üzemanyag-nagykereskedelem és az adófelfüggesztési eljárás alá vonva történő üzemanyag-nagykereskedelem. E teszt alapján a kőolaj-üzemanyagok nagykereskedelmi piacán értékesített valamennyi termék ugyanahhoz a termékpiachoz tartozik.

- 21 A KZK nemcsak az érintett áruk és szolgáltatások objektív jellemzői alapján értékeli az egymással való helyettesíthetőség kérdését, hanem a versenyfeltételek, valamint a piaci kereslet és kínálat szerkezete alapján is. A módszertan 2.3.3. pontjában kifejtettek szerint a hipotetikus monopolista teszt az érintett piac meghatározásának csupán egyik eszköze. E teszt esetében az érintett földrajzi termékpiacon meghatározása céljából abból kell kiindulni, hogy az elemzett termék árai kismértékben, de jelentősen és tartósan emelkedtek. Ilyennek számít az 5-10%-os áremelkedés, ha a versenyfeltételek a vizsgálat tárgyát képező időszakban változatlanok maradtak. Ami az „egyéb egyenlő versenyfeltételek” követelményét illeti, amint azt a KZK már megállapította, az adófelfüggesztési eljárás alá vont üzemanyagok és azon üzemanyagok, amelyek tekintetében megfizették a jövedéki adót, jellemzőik, rendeltetésük és áraik tekintetében nem helyettesíthetők egymással. Mindezek alapján a KZK úgy véli, hogy a teszt alkalmazásának feltételei nem teljesülnek, mivel a két üzemanyagfajta közötti különbségek már önmagukban két különálló üzemanyag-részpiacon fennállását alapozzák meg.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid bemutatása

- 22 Az üzemanyagok nagykereskedelmi piacán megállapított magas koncentráció és a piaci szereplők helyzete jelentős piaci dinamikájának hiánya arra enged következtetni, hogy a LUKOIL Bulgaria erőfölényben van az üzemanyagok (a gépjárművekhez szánt motorbenzin és dízelolaj) belföldi nagykereskedelmi piacán, ami lehetővé teszi a vállalkozás számára, hogy versenytársaitól és ügyfeleitől függetlenül viselkedjen, és ezáltal befolyásolja a versenyt a gépjárműüzemanyag-forgalmazási lánc vertikálisan kapcsolódó piacain.
- 23 A LUKOIL Bulgaria erőfölényben van az adófelfüggesztési eljárás alá vont üzemanyagok nagykereskedelmének részpiacán, mivel ő a belföldön előállított üzemanyagok fő szállítója, és mivel az üzemanyagokkal nagyobb mennyiségekben adófelfüggesztési eljárás alá vonva kereskednek, amihez egy vállalkozásnak adóraktárra van szüksége ahhoz, hogy az üzemanyagokat szabad forgalomba bocsáthassa.
- 24 A KZK határozata nem tartalmaz **a szereplőkre, a piac teljes méretére és a LUKOIL Bulgaria piaci részesedésére** vonatkozó ténymegállapításokat az upstream piacot (az adófelfüggesztési eljárás alá vont üzemanyagok nagykereskedelmének piaca) és a downstream piacot (a jövedéki adó megfizetését követően értékesített üzemanyagok nagykereskedelmének piaca) illetően a teljes vizsgálati időszak tekintetében. Az alapeljárásban a KZK kizárólag egy két piacból, nevezetesen az upstream és a downstream piacból álló egységes nagykereskedelmi piac alapján számította ki a piac méretét és a LUKOIL Bulgaria piaci részesedését (a felperes véleménye szerint téves módszer alapján és összességében helytelenül).

- 25 A felperes véleménye szerint ez a megközelítés sérti az uniós jogot, mivel egy tiltott árprés mind az upstream, mind a downstream piacot érintené, és a KZK-nak ezért meg kellett volna határoznia ezeket a piacmeghatározási módszertan alapján, a piac méretére, a piaci szereplőkre és az erőfölényben lévő vállalkozás piaci részesedésére vonatkozó adatokat is ideértve. A felperes véleménye szerint az uniós jog kizárja valamely vállalkozás erőfölényének a piaci részesedésének kifejezett megjelölése nélküli megállapítását, mivel az alacsony piaci részesedés az erőfölény ellen szól.
- 26 Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésben szereplő értelmezés iránti kérelem releváns, mivel ha a KZK az uniós jog alapján köteles lett volna vizsgálatot végezni és ténymegállapításokat tenni a piacok valamennyi fő jellemzőjére vonatkozóan a piaci részesedéseknek, a piac méretének és a piaci szereplőknek mindkét releváns piac tekintetében történő meghatározása révén, és e kötelezettségének nem tett eleget, akkor ez hibássá tenné a megtámadott határozatot.
- 27 A KZK két olyan üzemanyagot vett figyelembe az üzemanyag-nagykereskedelem nemzeti piacán, amelyek sem a keresleti, sem a kínálati oldalon nem helyettesíthetők egymással. Ez összességében ellentmond a KZK által a bulgáriai üzemanyagpiacoknak az egyes piaci szintek – az első szint (előállítás és behozatal) piacai, a második szint (nagykereskedelem) piacai és a harmadik szint (kiskereskedelem) piacai – szerint történő meghatározása során eddig követett gyakorlatnak.
- 28 A felperes arra hivatkozik, hogy az egymással nem helyettesíthető termékek általában nem ugyanahhoz a termékpiachoz tartoznak, és így legalább két nagykereskedelmi piac létezik: a benzin és a dízelolaj nagykereskedelmi piaca, nem létezik azonban egységes üzemanyagpiac. Ezt az érvelést alátámasztja az SSNIP-teszt, amelynek alkalmazása nem mutat rövid távú keresletelmozdulást, mivel a végső fogyasztó csak az egyik üzemanyagot használhatja, a másikat azonban nem ([a végső fogyasztó] vagy benzinmotorral, vagy dízelmotorral rendelkezik).
- 29 A KZK elismeri, hogy az üzemanyagok a végső fogyasztó szempontjából különböznek egymástól. Bár alapvetően nem vitatja, hogy a benzin és a dízelolaj egymással nem helyettesíthető termékek, abból indul ki, hogy „a kereskedők attól függetlenül bevételt érnek el, hogy a két üzemanyag közül melyiket szerzik be elsődlegesen”. Ezenkívül azzal érvel, hogy „mindkét termék [...] azonos rendeltetéssel bír, nevezetesen későbbi viszonteladásra szolgál, és azokat azonos módon forgalmazzák a végső fogyasztóig tartó láncban”.
- 30 A felperes úgy véli, hogy a KZK **formális logikai jellegű hibát** vétett, amikor abból indult ki, hogy a termékek ugyanahhoz a termékpiachoz tartoznak, mivel a különböző termékekből bevétel származik, mivel nagykereskedelmi szinten továbbértékesítik azokat, ami a nagykereskedelemben megszokott, és mivel forgalmazási láncuk azonosak (töltőállomásokon keresztül).

- 31 Ha a benzin és a dízelolaj figyelembe vehető lenne ugyanazon az üzemanyagpiacon, akkor a propán-bután és a metán üzemanyagokat – amelyek Bulgáriában a benzinnel azonos, sőt akár annál nagyobb piaci részesedéssel rendelkeznek – szintén figyelembe kellene venni ezen a piacon. A KZK ezzel szemben arra hivatkozik, hogy a propán-bután és a metán csak részben helyettesíthető a benzinnel, és azokat ezért nem kell figyelembe venni az üzemanyagpiacon. Az autógáz (**propán-bután, metán**) tekintetében a [KZK] a (2011. évi 1059. sz., a 2017. évi 727. sz. és a 2019. évi 313. sz.) határozataiban megállapította, hogy **az a gépjárműbenzin nem teljes körű helyettesítője, és azt ezért nem vette figyelembe a jelen eljárásban**. A felperes véleménye szerint a dízelolaj nem helyettesíti a benzint, azt azonban a benzinnel közös érintett termékpiacon vették figyelembe, és így nincs ok arra, hogy egy részben helyettesíthető üzemanyagot ne vegyenek figyelembe ezen a piacon. A KZK ennél fogva kettős mércét alkalmazott az értékelése során a felperes piaci részesedésének növelése érdekében.
- 32 Az értelmezés iránti kérelem egyébként is releváns, mivel ha az uniós jog tiltja a KZK számára, hogy az EUMSZ 102. cikk alkalmazása céljából egymással nem helyettesíthető üzemanyagokat vegyen figyelembe a termékpiacon, amit a benzin és a dízelolaj közös termékpiacon történő figyelembevételével megtett, akkor ez hibássá tenné a megtámadott határozatot. Ha az EUMSZ 102. cikk alapján megengedett az ilyen megközelítés, akkor objektíve nem igazolható a propán-bután és a metán piacon történő figyelembevételének a KZK általi megtagadása, ami hibássá teszi a piacmeghatározást és a határozat egészét, mivel a benzin és a dízelolaj nem helyettesíthető egymással teljeskörűen, miközben a benzin részben helyettesíthető a propán-butánnal és a metánnal, és mindezen üzemanyagok jelen vannak a nemzeti üzemanyagpiacon, ha létezik ilyen.